

ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN COĞRAFYA DERSİNE YÖNELİK AKADEMİK BENLİK DÜZEYLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Fatih AYDIN*

ÖZET

Bu araştırma, ortaöğretim öğrencilerinin coğrafya dersine yönelik akademik benlik düzeylerini, farklı değişkenler açısından incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2010-2011 öğretim yılında Ankara'nın merkez ilçesindeki liselerde öğrenim gören 346 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada genel tarama modeli kullanılmıştır. Verilerin analizinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Öğrencilerin açık uçlu sorulara verdikleri cevaplar içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Çalışmanın sonucunda öğrencilerin coğrafya dersine yönelik akademik benlik düzeylerinin “yüksek” olduğu görülmüştür. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin coğrafya dersine yönelik akademik benlik düzeyleri ile “cinsiyetleri”, “öğrenim gördükleri sınıf düzeyleri”, “anne ve baba eğitim düzeyleri” değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya, Coğrafya Eğitimi, Akademik Benlik.

THE EVALUATION SECONDARY EDUCATION STUDENTS' ACADEMIC SELF LEVELS TOWARDS GEOGRAPHY LESSON

ABSTRACT

This research was carried out to examine the secondary education students' academic self levels in terms of different variables towards geography lesson. The research group of the study are 346 high school students in the center of Ankara in 2010-2011 academic year. General survey model was used in the study. In the analysis of the data, frequency, percentage, arithmetic average, standard deviation, t test and one way variance analysis (ANOVA) were used. Students' replies given for the open ended questions were analysed by content analysis technique. As the result of the research it was found out that students' academic self levels towards geography lesson are “high”. In the research, it was found no statistical meaningful difference between secondary education students' academic self levels and their “gender”, “class levels”, “parents educational levels” towards geography lesson.

Keywords: Geography, Geography Education, Academic Self.

GİRİŞ

Günümüzde toplumlar bilimsel, çağdaş ve ülke kalkınmasına hizmet verecek nitelikte bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Bu amaçları gerçekleştirmeye yönelik çalışmalar yürüten bilim dallarından birisi de coğrafyadır. *Coğrafya; coğrafi yeryüzündeki doğal, beşerî ve ekonomik olayları, insanla ilgi kurarak inceleyen bir bilimdir* (Doğanay, 2002). Coğrafya, insanlara dünya üzerinde yaşadıkları yer hakkında bilgi verir ve çevresindeki insanlarla olan ilişkilerinin nerede ve nasıl meydana geldiğini bilmelerine yardımcı olur. Coğrafyanın amacı, gerçek yaşam koşullarını

* Yard. Doç. Dr., Karabük Üniversitesi, Coğrafya Eğitimi, elmek: fatihaydin@karabuk.edu.tr.

doğru bir şekilde hayalinde canlandırabilen geleceğin vatandaşlarını yetiştirmektir. Böylece bireyin dünyada meydana gelen siyasî, ekonomik ve toplumsal problemlerle ilgili mantıklı düşünceler üretmelerine yardımcı olur (Fairgrieve, 1926; Aktaran: Demirkaya, 2003).

Yapılan araştırmalar, hem Türkiye’de hem de dünyanın diğer ülkelerinde coğrafya eğitiminin sorunlarının temelinde; coğrafya eğitimi ve öğretimi üzerinde yeterince durulmaması ve coğrafya’da “neyin”, “nerede” ve “nasıl” öğretileceği sorularına cevap verilmemesinin oluşturduğunu göstermektedir (Şahin, 2001; Doğanay, 2002). Erden (1998) öğretmen ve öğrencilerin genellikle coğrafyayı; ülke, şehir, nehir ve dağ isimlerinin öğrenilmesi olarak algıladıklarını belirterek, bu yaklaşımın öğrencilerin coğrafyadan zevk almalarını ve öğrenmelerini olumsuz yönde etkilediğini ifade etmektedir.

Coğrafyanın sadece dağ, ırmak, göl adları ve ölçüleri şeklinde ezberlenmesi gereken bilgiler olmaktan çıkarılıp, bu bilgilerin insanlar için nasıl daha faydalı hâle getirilebileceğini araştıran ve ortaya koyan bir bilim olarak anlaşılması gerekmektedir. Bednarz ve diğerleri (1994) coğrafyanın günlük hayatımızda önemli bir uygulamalı alanı bulunduğunu ve bunun öğrencilere mutlaka aktarılması gerektiğini ifade etmiştir.

Çağdaş coğrafya biliminin anlaşılması, uygulanması ve bundan kazanç sağlanması, etkin ve doğru bir coğrafya eğitimi ile mümkündür. Tam ve sağlıklı bir coğrafya eğitimi; dünyadaki diğer insanlarla olan bağlantımızı, çevreyle olan ilişkimizi, kendimizi anlamamıza yardımcı olan, beceri, bilgi, kavram ve temelleri daha iyi algılamamıza sağlar (Tomal, 2004).

Coğrafya öğretimi ile coğrafi sorgulama becerisine sahip, coğrafi bilginin oluşumunu kavramış bireyler yetiştirmek temel prensiptir. Bu temel prensip çerçevesinde ülkesine ve evrene sahip çıkan, doğal yaşama saygılı, iyi bir dünya vatandaşı yetiştirmek amaçlanmaktadır. Coğrafya kazanımlarının temelinde; bireyin yalnız kendi etrafındaki mekâna duyarlı olması değil, tüm dünya üzerindeki doğal, siyasî ve toplumsal etkileşimlerde bilinçli olma ve çözüm üretme duyarlılığına erişmiş olması beklenir. Yani iyi bir coğrafya eğitimi, mekânı tasvir edebilmenin ötesinde; mekânın yaşam koşullarına uyum sağlamış, mekâna zarar vermeden, onu kendi yararına kullanabilen ve mekân ile kendi arasındaki etkileşimi çözümlemiş bir dünya insanı oluşturur (Öztürk, 2008).

Benlik kavramı, bireyin algıladığı biçimde, kişinin kendisinin ne olduğunun, neyi niçin yapmak istediğinin bir ifadesi ya da diğer anlatımla *bireyin kendisi hakkındaki düşünceleridir* (Reyes, 1984; Sanchez ve Roda, 2003). Benlik kavramının yapısal olarak kendine özgü boyutları bulunmaktadır. Bunlar, sosyal benlik, maddi benlik, manevi benlik, mesleki benlik, gerçek benlik, ideal benlik ve akademik benlik gibi çeşitli başlıklar altında incelenmektedir (Bacanlı, 1999). Eğitimsel yönlendirme sürecinde en fazla *akademik benlik* kavramı üzerinde durulmaktadır. Akademik benlik kavramı, “*öğrencinin akademik (bilimsel niteliği olan) yönü baskın olan bir işte başarılı olacağına inanma ve güvenme derecesi*” olarak tanımlanabilir (Erden ve Akman, 2009; Bloom, 1998).

Akademik benlik, tanımlama ve değerlendirme boyutlarını kapsayan bir kendini algılamadır. Bu algılama, hislerden daha çok davranışlarımızın kendimiz tarafından algılanmasıyla ilgilidir. Akademik benlik kavramı kendini kabul etme, kendini değerli görme veya benlik saygısı olarak adlandırılan yapılardan çok, öz yeterlik veya yeterliliğin algılanmasıyla ilgilidir (Başoku ve Doğan, 2005).

Araştırmanın Amacı

Günümüzde yetiştirilen bireylerin bilgiye ulaşma, bilgiyi düzenleme, bilgiyi değerlendirme, bilgiyi sunma ve iletişim kurma becerileri ile donanık hale getirilmesi gerekir

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 6/1 Winter 2011

(Akkoyunlu, 1995). Bireylerin bu istedik özelliklerle donanık hale gelmesi ve hem çağa ayak uydurması, değişimleri izleyebilmesi hem de değişime katkıda bulunacak bir şekilde eğitim alması gerekmektedir. Tüm bu hedeflere varabilmek için öğrencilerin sadece bilişsel özelliklerini değil duyuşsal farklılıklarını da ön plana çıkarılmalıdır.

Eğitimde duyuşsal boyutun en az bilişsel boyut kadar önemli bir etkiye sahip olduğu yapılan araştırmalarla kanıtlanmıştır. Öğrencilerin coğrafya öğrenmelerini etkileyen duyuşsal faktörlerin içinde coğrafya dersine yönelik akademik benlik kavramı önemli bir yer tutmaktadır. Öğrencinin kendisini coğrafya dersinde nasıl gördüğünün, coğrafyaya veya onun belli kısımlarına olan ilgilerinin, nefretlerinin bilinmesi, coğrafya başarılarının değerlendirilmesi bakımından önemlidir.

Bu araştırma; öğrencilerin coğrafya dersinde akademik benlik düzeylerinin belirlenerek öğretmenlerin öğrencileri ile ilgili hem de öğrencilerin kendileri ile ilgili farkındalıklarına katkı sağlamak açısından önemlidir. Ayrıca bu araştırma, öğrencilerin coğrafya dersine yönelik akademik benlik düzeylerini ortaya koyarak, öğrencilerimizin arasından coğrafyaya yetenekli olanların belirlenmesi ve ileride bu öğrencilerimizin akademik hayatlarında seçimlerini, yeteneklerinin farkında olarak yapmalarına dolayısıyla bu farkındalıkların yine bu öğrencilerin öğretmen ve velilerine kaynak olması açısından önemlidir.

Araştırmanın amacı, Ankara'daki farklı liselerde öğrenim görmekte olan ortaöğretim öğrencilerinin coğrafya dersine yönelik akademik benlik düzeylerini farklı değişkenler açısından incelemek amacıyla yapılmıştır. Bu amaç çerçevesinde araştırmanın problem cümlesi ve alt problem cümleleri şu şekilde oluşturulmuştur:

Problem Cümlesi: Öğrencilerin coğrafya dersine yönelik akademik benlik düzeyleri nedir?

Alt Problemler:

1. Öğrencilerin coğrafya dersine yönelik akademik benlik düzeyleri nedir?
2. Öğrencilerin coğrafya dersine yönelik akademik benlik düzeyleri; (a) cinsiyete, (b) sınıf seviyesine, (c) anne eğitim düzeyine, (d) baba eğitim düzeyine göre farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu araştırmada, lise öğrencilerinin coğrafya dersindeki akademik benliklerini ortaya koymayı amaçladığından tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerine yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2007:77).

Çalışma Grubu

Araştırmaya, 2010–2011 öğretim yılı, birinci döneminde, Ankara'daki liselerde öğrenim gören 346 öğrenci katılmıştır. Araştırmanın örnekleme, tesadüfî örnekleme yoluyla oluşturulmuştur. Bu tür seçimde örnekleme, belirlenen listeden rastgele olarak seçilir (Çepni, 2007:20). Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyete ve sınıf seviyesine göre dağılımları Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Lise Öğrencilerin Cinsiyete ve Öğrenim Gördükleri Sınıfa Göre Dağılımları

Cinsiyet	<i>f</i>	%
Kız	202	58.4
Erkek	144	41.6
<i>Toplam</i>	<i>346</i>	<i>100.0</i>
Sınıf Seviyesi	<i>f</i>	%
9.Sınıf	93	26.9
10. Sınıf	142	41.0
11. Sınıf	66	19.1
12. Sınıf	45	13.0
<i>Toplam</i>	<i>346</i>	<i>100.0</i>

Tablo 1’de görüldüğü gibi, çalışmaya 346 ortaöğretim öğrencisi katılmıştır. Bu öğrencilerin 202’si (%58.4) kız ve 144’ü (%41.6) erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Çalışmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin 93 tanesi (%26.9) 9.sınıf, 142 tanesi (%41) 10.sınıf, 66 tanesi (%13) 11.sınıf ve 45 tanesi (%13) 12. sınıf öğrencisidir.

Veri Toplama Aracı

Araştırma kapsamında uygulanan coğrafya dersine yönelik akademik benlik ölçeği, öğrencinin belli bir öğrenme biriminde ne derece başarılı olacağına, sınıf arkadaşları ile kıyaslandığında öğrencinin kendi konumunun ne olacağına ve ilgili dersten elde edeceği başarının kendisi bakımından önemini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Veri toplama aracı olarak uygulanan “*Akademik Benlik Ölçeği*” Brooker ve diğerleri (1964) tarafından geliştirilmiş ve farklı araştırmacılar (Tezcan, 2003; Şahin Yanpar, 1994; Gökmen, 2009; Sevilmiş, 2006) tarafından çalışmalarda kullanılmıştır. Ayrıca likert tipinde olan ölçeğe açık uçlu soru da eklenmiştir. Açık uçlu soruda öğrencilerden “*neden?*” sorusuna cevap vermeleri istenmiştir. Anketin güvenilirliğini belirlemek için uzman görüşü alınmış ve 198 lise öğrencisine pilot uygulaması yapılmış ve anketin *KMO katsayısı* (0.77), *Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı* (0.76) ve *Bartlett test değeri* (.000) olarak bulunmuştur. Elde edilen bu sonuca göre, ölçeğin güvenilir bir ölçek olduğu ifade edilebilir (Büyükoztürk, 2010).

Verilerin Analizi

Araştırma sürecinde toplanan veriler “*SPSS 15.0 for Windows*” paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Öğrencilerin coğrafya dersi akademik benlik düzeyine ilişkin görüşlerinin dağılımında frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri kullanılmıştır. Öğrencilerin açık uçlu sorulara verdikleri cevaplar “*içerik analizi tekniği*” ile çözümlenmiştir. Öğrencilerin coğrafya dersi akademik benlik düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılığın olup olmadığını belirlemek için “*bağımsız örneklem t- testi*”; sınıf düzeyi, anne eğitim düzeyi ve baba eğitim düzeyi değişkenlerine göre anlamlı farklılığın olup olmadığını belirlemek için “*Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)*” kullanılmıştır. Elde edilen

bulgular tablolar halinde sunulmuştur. İstatistiksel olarak anlamlı farklılık düzeyi 0.05 olarak ele alınmıştır.

Bulgular

1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Öğrencilerin coğrafya dersi akademik benlik düzeylerinin genel analizine ilişkin sonuçlar Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Öğrencilerin Coğrafya Dersi Akademik Benlik Düzeylerinin Genel Analizi

Coğrafya Akademik Benlik Puanı	N	Minimum	Maksimum	$\bar{X}$	Ss
	346	8.00	40.00	29.05	7.53

Tablo 2 incelendiğinde öğrencilerin coğrafya dersi akademik benlik puanı ortalaması **29.05**’dir. Bu değere göre, öğrencilerin coğrafya dersine yönelik akademik benlik düzeylerinin “**yüksek**” olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin coğrafya dersi akademik benlik düzeyi anketindeki her bir ifadeye ve bunun nedeninin sorulduğu açık uçlu soruya verdikleri cevaplara ilişkin bulgular aşağıda tablolar halinde verilmiştir.

1.1. Anketteki Birinci Soruya İlişkin Bulgular

Öğrencilerin ankette yer alan “*Kendinizi coğrafya dersine olan yeteneğiniz bakımından sınıftaki diğer arkadaşlarınızla karşılaştırdığınızda nasıl görüyorsunuz?*” sorusuna verdikleri cevapların dağılımı Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3: Öğrencilerin anketin birinci sorusuna verdikleri cevapların dağılımı

En düşükler arasında		Ortalamaların altında		Ortada		Ortalamanın üstünde		En iyiler arasında		$\bar{X}$
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
21	6.1	24	6.9	126	36.4	90	26.0	85	24.6	3.56

Tablo 3’deki verilere göre, araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin büyük bir kısmı (%87’si) coğrafya dersine olan yeteneğini sınıftaki arkadaşlarına göre ortalarında ve ortalamanın üstünde olduğunu ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin “*neden böyle düşünüyorsunuz?*” sorusuna verdikleri cevapların dağılımı şöyledir:

- Coğrafya dersini seviyorum. (38 öğrenci)
- Coğrafya dersini sevmiyorum ve çalışmıyorum. (36 öğrenci)
- Bu derste başarılıyım ve iyi notlar alıyorum. (29 öğrenci)
- Sınıfta herkes çalışıyor ve seviyeler eşit. (25 öğrenci)
- Coğrafya dersine çalışıyorum. (24 öğrenci)
- Coğrafya dersine ilgi duyuyorum. (21 öğrenci)
- Coğrafya dersini daha iyi anlıyorum. (21 öğrenci)
- Coğrafya dersini anlayamıyorum. (14 öğrenci)

Turkish Studies

- Coğrafya dersine daha fazla katılıyorum. (12 öğrenci)
- Coğrafya dersine benden daha iyi olanlar var. (11 öğrenci)
- Coğrafya dersine çalışmıyorum. (9 öğrenci)
- Coğrafya alt yapım yeterli değil. (9 öğrenci)
- Coğrafya öğretmenimi sevemedim. (5 öğrenci)
- Sözel derslerde yeterli değilim. (4 öğrenci)
- Zeki birisiyim. (3 öğrenci)
- Coğrafya zor bir ders. (3 öğrenci)
- Öğretmeni sevdim. (2 öğrenci)
- Ezber yapıyorum bu yüzden öğrenemiyorum. (2 öğrenci)

1.2. Anketteki İkinci Soruya İlişkin Bulgular

Öğrencilerin ankette yer alan “Coğrafya dersindeki yeteneğinizi diğer derslerdeki yeteneğinizle karşılaştırdığımızda dersteki durumunuzu nasıl görüyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımı Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4: Öğrencilerin Anketin İkinci Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

Çok düşük		Düşük		Ortada		Yüksek		Çok yüksek		$\bar{x}$
<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	
13	3.8	36	10.4	121	35.0	121	35.0	55	15.9	3.48

Tablo 4’deki verilere göre araştırmaya katılan öğrencilerin %51’i coğrafya dersine olan yeteneğini diğer derslere göre daha yüksek olduğunu ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin “neden böyle düşünüyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımı şöyledir:

- Diğer derslere karşı daha fazla ilgi duyuyorum. (37 öğrenci)
- Coğrafya dersine ayrıca bir yeteneğim var. (34 öğrenci)
- Coğrafya dersini seviyorum. (34 öğrenci)
- Diğer derslerimle aynı. (25 öğrenci)
- Coğrafya kolay bir ders. (19 öğrenci)
- Coğrafya dersine çalışmıyorum. (18 öğrenci)
- Coğrafya dersinde daha yüksek notlar alıyorum. (16 öğrenci)
- Coğrafyayı sevmiyorum. (15 öğrenci)
- Düzenli çalışıyorum. (11 öğrenci)
- Coğrafyayı zor anlıyorum. (11 öğrenci)
- Derse katılıyorum. (10 öğrenci)
- Öğretmenin uyguladığı yöntem sayesinde dersi daha iyi anlıyorum. (10 öğrenci)
- Coğrafya sıkıcı bir ders. (6 öğrenci)

1.3. Anketteki Üçüncü Soruya İlişkin Bulgular

Öğrencilerin ankette yer alan “Size göre coğrafya derslerindeki başarınız sınıf ortalamasına göre nasıl olacak?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımı Tablo 5’de verilmiştir.

Turkish Studies

Tablo 5: Öğrencilerin Anketin Üçüncü Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

Ortalamanın çok altında		Ortalamanın altında		Ortada		Ortalamanın üstünde		Ortalamanın çok üstünde		$\bar{X}$
<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	
18	5.2	23	6.6	94	27.2	148	42.8	63	18.2	3.62

Tablo 5'deki verilere göre öğrencilerin büyük bir kısmı (%61) coğrafya dersindeki başarılarının ortalamasının üstünde olacağını ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin “neden böyle düşünüyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımı şöyledir:

- Coğrafya dersine çalışıyorum. (40 öğrenci)
- Derste iyi olanlardan biriyim. (39 öğrenci)
- Benden daha iyi olanlar da var. (23 öğrenci)
- Çalışırsam yapacağıma inanıyorum. (17 öğrenci)
- Coğrafya dersini çok seviyorum. (17 öğrenci)
- Herkesin notları birbirine yakın. (14 öğrenci)
- Coğrafya dersini sevmiyorum. (14 öğrenci)
- Coğrafya dersine çalışmıyorum. (9 öğrenci)
- Sınıfta çalışmayan arkadaşlar olduğu için. (7 öğrenci)
- Coğrafya kolay bir ders. (6 öğrenci)
- Coğrafya zor bir ders. (3 öğrenci)
- Babam coğrafya öğretmeni ve beni çalıştırıyor. (2 öğrenci)
- Öğretmenimiz çok çaba gösteriyor. (1 öğrenci)

1.4. Anketteki Dördüncü Soruya İlişkin Bulgular

Öğrencilerin ankette yer alan “Coğrafya dersinden 100 üzerinden kaç puan alacağımızı düşünüyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımı Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: Öğrencilerin Anketin Dördüncü Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

0-20		20-40		40-60		60-80		80-100		$\bar{X}$
<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	
10	2.9	20	5.8	52	15.0	118	34.1	146	42.2	4.06

Tablo 6'daki verilere göre, araştırmaya katılan öğrencilerin %42'si 80-100 arasında, %34'ü 60-80 arasında not alacağını ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin “neden böyle düşünüyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımı şöyledir:

- Düzenli çalışıyorum. (59 öğrenci)
- Dersi seviyorum ve derse katılıyorum. (21 öğrenci)
- Kolay geliyor. (17 öğrenci)

Turkish Studies

- Çalışmıyorum. (15 öğrenci)
- Kendime güveniyorum. (14 öğrenci)
- Kapasitem bu kadar. (13 öğrenci)
- İlgimi çekmiyor. (11 öğrenci)
- Zor bir ders. (7 öğrenci)
- Ezber gerektiren bir ders. (5 öğrenci)
- Öğretmenin ders işleyişi ilgimi çekiyor. (4 öğrenci)
- Heyecanlanıyorum. (3 öğrenci)
- Zor sorular soruluyor. (1 öğrenci)
- Derslere katılmıyorum. (1 öğrenci)

1.5. Anketteki Beşinci Soruya İlişkin Bulgular

Öğrencilerin ankette yer alan “*Bu dersin sonunda elde edeceğiniz başarı sizin için ne derece önemlidir?*” sorusuna verdikleri cevapların dağılımı Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7: Öğrencilerin Anketin Beşinci Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

Hiç önemli değil		Az önemli		Orta derecede önemli		Önemli		Çok önemli		$\bar{x}$
<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	
25	7.2	23	6.6	56	16.2	118	34.1	124	35.8	3.84

Tablo 7’deki verilere göre, öğrencilerin %70’i coğrafya dersinden elde edeceği başarının kendileri için önemli olduğunu ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin “*neden böyle düşünüyorsunuz?*” sorusuna verdikleri cevapların dağılımı şöyledir:

- Coğrafya dersini önemsiyorum. (46 öğrenci)
- Ders ortalamalarımı ve Karnemi etkileyecek. (45 öğrenci)
- Üniversite sınavında önemli. (42 öğrenci)
- İlgi duymadığım bir ders. (17 öğrenci)
- Hayatta işime yarayacak. (13 öğrenci)
- Dünya hakkında önemli bilgiler öğreneceğim. (9 öğrenci)
- Dersi sevmiyorum. (8 öğrenci)
- Sayısal bir bölümde okuyacağım için önemli değil. (8 öğrenci)
- Her ders benim için önemlidir. (7 öğrenci)
- Önemli değil. (7 öğrenci)
- Sözel ve TM bölümünde okuduğum için önemli. (4 öğrenci)
- Katsayısı yüksek olduğu için önemli görüyorum. (4 öğrenci)
- Alan dersi değil. (2 öğrenci)
- Zor bir ders olduğu için. (2 öğrenci)
- Coğrafya öğretmenimi üzmüş olurum. (1 öğrenci)

Turkish Studies

1.6. Anketteki Altıncı Soruya İlişkin Bulgular

Öğrencilerin ankette yer alan “Coğrafya dersinde beklediğimizden daha düşük bir başarı elde ederseniz kendinizi nasıl hissedeceğiniz?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımı Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8: Öğrencilerin Anketin Altıncı Soruya Verdikleri Cevapların Dağılımı

Hiç rahatsız olmam		Çok rahatsız olurum		Rahatsız olurum		Kötü hissederim		Çok kötü hissederim		$\bar{X}$
<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	
36	10.4	18	5.2	92	26.6	82	23.7	118	34.1	3.65

Tablo 8’deki verilere göre öğrencilerin büyük bir kısmı coğrafya dersinde bekledikleri başarıyı elde edemediklerinde bunu önemseyeceklerini ve kendilerini kötü hissedeceklerini ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin “neden böyle düşünüyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımı şöyledir:

- Emeğimin karşılığını alamadığım için üzülürüm. (44 öğrenci)
- Rahatsız olurum. (31 öğrenci)
- Çalıştığım halde böyle olursa üzülürüm. (27 öğrenci)
- Coğrafyayı seviyorum ve başarılı olmak isterim. (26 öğrenci)
- Herkes bu dersten geçerken benim başarısız olmam beni rahatsız eder. (16 öğrenci)
- Ailemden azar işitmek istemiyorum. (13 öğrenci)
- Başarmam gereken bir ders. (12 öğrenci)
- Ortalamam düşeceği için. (11 öğrenci)
- Önemli değil. (8 öğrenci)
- Başarısız olduğumu düşünürüm. (8 öğrenci)
- İstemediğim bir sonuç olduğundan. (5 öğrenci)
- Fen grubunda olduğumuz için önemli değil. (3 öğrenci)
- Geleceğimi etkileyecek. (2 öğrenci)

1.7. Anketteki Yedinci Soruya İlişkin Bulgular

Öğrencilerin ankette yer alan “Coğrafya dersinde öğrendiklerimizin daha sonra öğreneceklerinize katkı sağlayacağına inanıyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımı Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9: Öğrencilerin Anketin Yedinci Soruya Verdikleri Cevapların Dağılımı

Hiç inanmıyorum		Biraz inanıyorum		Orta derecede inanıyorum		İnanıyorum		Çok inanıyorum		$\bar{X}$
<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	
40	11.6	51	14.7	67	19.4	100	28.9	88	25.4	3.41

Tablo 9'daki verilere göre öğrencilerin %54'ü coğrafya dersinde öğrendiklerinin daha sonra öğreneceklerine katkı sağlayacağına inandıklarını belirtmişlerdir.

Öğrencilerin “neden böyle düşünüyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımı şöyledir:

- Her zaman lazım olabilir. (34 öğrenci)
- Hiçbir şey boşuna öğretilmez. (28 öğrenci)
- Üniversite sınavında bu konulardan soru çıkacak. (23 öğrenci)
- Coğrafyada konular birbirine bağlantılıdır. (22 öğrenci)
- Bence bir katkısı olmaz. (18 öğrenci)
- Belki coğrafya ile ilgili bir meslek seçerim. (15 öğrenci)
- Gerekli olacağını zannetmiyorum. (9 öğrenci)
- Yaşamımı kolaylaştırır. (8 öğrenci)
- Coğrafya önemlidir. (6 öğrenci)
- Farklı bir meslekte çalışacağım için önemli değil. (6 öğrenci)
- Bilmiyorum. (5 öğrenci)
- Coğrafya dersinde öğrendiklerimi günlük hayatta kullanmıyorum. (1 öğrenci)
- Matematikle alakalı olduğu için. (1 öğrenci)
- Önemli değil, sayısal bölümü seçeceğim. (1 öğrenci)

1.8. Anketteki Sekizinci Soruya İlişkin Bulgular

Öğrencilerin ankette yer alan “Coğrafya dersinde çok önemli şeyler öğreneceğinize inanıyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımı Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10: Öğrencilerin Anketin Sekizinci Soruya Verdikleri Cevapların Dağılımı

Hiç inanmıyorum		Biraz inanmıyorum		Orta derecede inanmıyorum		İnanıyorum		Çok inanıyorum		$\bar{X}$
<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	
36	10.4	51	14.7	83	24.0	94	27.2	82	23.8	3.39

Tablo 10'daki verilere göre öğrencilerin %51'i coğrafya dersinde önemli şeyler öğreneceğini ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin “neden böyle düşünüyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımı şöyledir:

- Yararlı bilgiler öğreniyorum. (32 öğrenci)
- Coğrafya önemlidir. (18 öğrenci)
- Dünyayı ve ülkemizi daha iyi tanıyorum. (16 öğrenci)
- Günlük hayatta kullanabileceğim bilgiler. (14 öğrenci)
- Genel kültür katar. (12 öğrenci)
- Gerekli değil. (11 öğrenci)
- Günlük hayatta kullanabileceğimiz bilgiler değil. (10 öğrenci)
- Coğrafya yaşamımızın her yerinde olduğu için. (7 öğrenci)
- İlgimi çekmiyor. (6 öğrenci)

Turkish Studies

- Benim için her bilgi ve ders önemlidir. (5 öğrenci)
- Öğrendiklerimiz üniversite eğitiminde işe yarayacak. (5 öğrenci)
- Coğrafya önemli değil. (4 öğrenci)
- İlgimi çekiyor. (4 öğrenci)
- Öğrensemde mutlaka unuturum. (2 öğrenci)
- Yorum gücümü artırıyor (1 öğrenci)
- Matematik ve diğer bilim dalları ile alakalıdır. (1 öğrenci)

2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

2.1. Öğrencilerin Coğrafya Dersi Akademik Benlik Düzeylerinin “Cinsiyet” Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Öğrencilerin coğrafya dersi akademik benlik düzeylerinin öğrencilerin cinsiyetine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği “bağımsız örneklem t-testi” ile tespit edilmiştir ve analiz sonuçları Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11: Coğrafya Dersi Akademik Benlik Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırıldığı t-testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	P*
Kız	202	29,6782	7,24142	344	1,828	,068
Erkek	144	28,1806	7,87459			

* $p > 0,05$

Tablo 11’de görüldüğü gibi lise öğrencilerinin coğrafya dersi akademik benlik düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir ($t_{(344)} = 1,828$, $p > 0,05$). Diğer bir ifade ile öğrencilerin coğrafya dersine yönelik akademik benlik düzeylerinde “cinsiyet” değişkeninin bir etkisi yoktur.

2.2. Öğrencilerin Coğrafya Dersi Akademik Benlik Düzeylerinin “Sınıf Düzeyi” Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Öğrencilerin coğrafya dersi akademik benlik düzeylerinin öğrenci sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği “tek yönlü varyans analizi (ANOVA)” ile tespit edilmiştir. Ortaöğretim öğrencilerinin coğrafya dersi akademik benlik düzeylerinin sınıf düzeyine göre betimsel istatistikleri Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12: Ortaöğretim öğrencilerinin coğrafya dersi akademik benlik düzeylerinin sınıf düzeyine göre betimsel istatistikleri

Sınıf	N	$\bar{X}$	S
9. Sınıf	93	29,6882	7,05719
10. Sınıf	142	29,1127	6,65577
11. Sınıf	66	27,1818	8,58426
12. Sınıf	45	30,3111	9,09251
Toplam	346	29,0549	7,53657

Turkish Studies

Tablo 12’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin sınıf düzeyine göre coğrafya dersi akademik benlik ortalamaları dokuzuncu sınıfların 29.68 (S=7.05), onuncu sınıfların 29.11 (S=6.65), onbirinci sınıfların 27.18 (S=8.58) ve onikinci sınıfların 30.31 (S=9.09) olarak tespit edilmiştir. Gruplar arasında aritmetik ortalamalarının istatistiksel açıdan farklı olup olmadığını test etmek için “*tek yönlü varyans analizi (ANOVA)*” yapılmıştır. Bu analizlerin sonuçları Tablo 13’de verilmiştir.

Tablo 13: Coğrafya dersi akademik benlik düzeylerinin sınıf düzeyi değişkenine göre karşılaştırıldığı ANOVA sonuçları

Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P
Gruplar Arası	340,340	3	113,447	2,015	,112*
Gruplar İçi	19255,617	342	56,303		
Toplam	19595,957	345			

* $p > 0,05$

Tablo 13’de görüldüğü gibi, öğrencilerin coğrafya dersi akademik benlik düzeyleri ile öğrenim gördükleri sınıf düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır [$F(3,342)=2.015; p>0.05$]. Diğer bir ifade ile ortaöğretim öğrencilerin coğrafya dersi akademik benlik düzeyleri ile sınıf düzeyleri arasında bir ilişkinin olmadığı söylenebilir.

2.3. Öğrencilerin Coğrafya Dersi Akademik Benlik Düzeylerinin “Anne Eğitim Düzeyi” Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Öğrencilerin coğrafya dersi akademik benlik düzeylerinin öğrencilerin anne eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği “*tek yönlü varyans analizi (ANOVA)*” ile tespit edilmiştir. Ortaöğretim öğrencilerinin coğrafya dersi akademik benlik düzeylerinin anne eğitim düzeyine göre betimsel istatistikleri Tablo 14’de verilmiştir.

Tablo 14: Ortaöğretim öğrencilerinin coğrafya dersi akademik benlik düzeylerinin anne eğitim düzeyine göre betimsel istatistikleri

Sınıf	N	$\bar{X}$	S
İlkokul	91	29,0879	8,31952
Ortaokul	86	29,1047	7,85760
Lise	121	28,7686	6,90140
Üniversite	48	29,6250	7,11195
Toplam	346	29,0549	7,53657

Tablo 14’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin anne eğitim düzeyine göre coğrafya dersi akademik benlik ortalamaları ilkökul mezunu 29.08 (S=8.31), ortaokul mezunu 29.10 (S=7.85), lise mezunu 28.76 (S=6.90) ve üniversite mezunu 29.62 (S=7.11) olarak tespit edilmiştir. Gruplar arasında aritmetik ortalamalarının istatistiksel açıdan farklı olup olmadığını test etmek için “*tek yönlü varyans analizi (ANOVA)*” yapılmıştır. Bu analizlerin sonuçları Tablo 15’de verilmiştir.

Tablo 15: Coğrafya Dersi Akademik Benlik Düzeylerinin Anne Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırıldığı ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P
Gruplar Arası	25,831	3	8,610	,150	,929*
Gruplar İçi	19570,126	342	57,223		
Toplam	19595,957	345			

* $p > 0,05$

Tablo 15’de görüldüğü gibi, öğrencilerin coğrafya dersi akademik benlik düzeyleri ile annelerinin eğitim düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır [$F(3,342)=.150$; $p > .0.05$]. Diğer bir ifade ile, ortaöğretim öğrencilerin coğrafya dersi akademik benlik düzeyleri ile annelerinin eğitim düzeyleri arasında bir ilişkinin yoktur.

2.4. Öğrencilerin Coğrafya Dersi Akademik Benlik Düzeylerinin “Baba Eğitim Düzeyi” Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Öğrencilerin coğrafya dersi akademik benlik düzeylerinin öğrencilerin baba eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği “tek yönlü varyans analizi (ANOVA)” ile tespit edilmiştir. Ortaöğretim öğrencilerinin coğrafya dersi akademik benlik düzeylerinin baba eğitim düzeyine göre betimsel istatistikleri Tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 16: Ortaöğretim öğrencilerinin coğrafya dersi akademik benlik düzeylerinin baba eğitim düzeyine göre betimsel istatistikleri

Sınıf	N	$\bar{X}$	S
İlkokul	41	28,3902	9,27868
Ortaokul	86	28,7791	8,43159
Lise	129	28,9380	6,57142
Üniversite	90	29,7889	7,11620
Toplam	346	29,0549	7,53657

Tablo 16’da görüldüğü gibi, araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin baba eğitim düzeyine göre coğrafya dersi akademik benlik ortalamaları ilkökul mezunu 28.39 (S=9.27), ortaokul mezunu 28.77 (S=8.43), lise mezunu 28.93 (S=6.57) ve üniversite mezunu 29.78 (S=7.11) olarak tespit edilmiştir. Gruplar arasında aritmetik ortalamalarının istatistiksel açıdan farklı olup olmadığını test etmek için “tek yönlü varyans analizi (ANOVA)” yapılmıştır. Bu analizlerin sonuçları Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17: Coğrafya Dersi Akademik Benlik Düzeylerinin Baba Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırıldığı ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P
Gruplar Arası	74,905	3	24,968	,437	,726*
Gruplar İçi	19521,051	342	57,079		
Toplam	19595,957	345			

* $p > 0,05$

Tablo 17’de görüldüğü gibi, öğrencilerin coğrafya dersi akademik benlik düzeyleri ile babalarının eğitim düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır [$F(3,342)=,437; p>.0.05$]. Bu bulgu, araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının eğitim düzeyi ile öğrencilerin coğrafya dersi akademik benlik düzeyleri arasında bir ilişkinin olmadığı şeklinde de yorumlanabilir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin coğrafya dersi akademik benlik puanı ortalaması **29.05**’dir. Bu değere göre, öğrencilerin coğrafya dersine yönelik akademik benlik düzeylerinin “**yüksek**” olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin %87’si coğrafya dersine olan yeteneğini sınıftaki arkadaşlarına göre ortalamada ve ortalamanın üstünde olduğunu, öğrencilerin %51’i coğrafya dersine olan yeteneğini diğer derslere göre daha yüksek olduğunu, öğrencilerin %61’i coğrafya dersindeki başarılarının ortalamanın üstünde olacağını, öğrencilerin %42’si coğrafya sınavından 80-100 arasında ve %34’ü 60-80 arasında not alacağını, öğrencilerin %70’i coğrafya dersinden elde edeceği başarının kendileri için önemli olduğunu, öğrencilerin büyük bir kısmı coğrafya dersinde bekledikleri başarıyı elde edemediklerinde bunu önemseyeceklerini ve kendilerini kötü hissedeceklerini, öğrencilerin %54’ü coğrafya dersinde öğrendiklerinin daha sonra öğreneceklerine katkı sağlayacağına inandıklarını ve öğrencilerin %51’i coğrafya dersinde önemli şeyler öğreneceğini ifade etmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin ankette yer alan sorulara verdikleri cevapların nedenlerine ilişkin görüşleri incelendiğinde; olumlu cevap veren öğrenciler bu cevaplara neden olarak genellikle coğrafya dersini sevdiklerini, ilgi duyduklarını, çalıştıklarını, derse katıldıklarını, coğrafyanın önemli olduğunu, kolay bir ders olduğunu, yararlı bilgiler öğrendiklerini ve eğer başarısız olurlarsa çok üzüleceklerini ifade etmişlerdir. Sorulara olumsuz cevap veren öğrencilerin yazdıkları nedenler arasında ise coğrafya dersini sevmedikleri, bu derse yeteri kadar çalışmadıkları, coğrafyanın sıkıcı olduğunu, ezber gerektiren bir ders olduğu ve ilgilenmedikleri yer almaktadır. Öğrencilerin verdikleri bu cevaplara göre coğrafya dersinde başarılı olan öğrenciler bu derse karşı olumlu yaklaşırken bu derste başarısız olan öğrenciler derse sevmemektedir. Birçok öğrenci başarısızlığının nedenini düzenli olarak çalışmamak olduğunu kavramış olsa da hala bu derste neden başarısız olduğunu anlayamayan öğrenciler de bulunmaktadır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerinin coğrafya dersi akademik benlik düzeyleri ile *cinsiyetleri* arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu bulgu, Sevilmiş (2006), Özkal (2000) ve Bulut (1988) çalışmalarının bulgularını desteklemektedir.

Bu araştırmada ortaöğretim öğrencilerinin coğrafya dersi akademik benlik düzeyleri ile *anne eğitim düzeyi* arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sevilmiş (2006) çalışmasında da

benzer bulguya ulaşılmıştır. Ayrıca bu çalışmada, öğrencilerin coğrafya dersi akademik benlik düzeyleri ile *baba eğitim düzeyi* arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu bulgu, Yılmaz (2009) ve Sevilmiş (2006) çalışmalarını desteklemektedir.

Öğrencilerin akademik benlik kavramlarını geliştirmenin yolu, onlara başarı duygusunu tattırmak kadar, kendi akademik yeterliklerini sınama ve tanıma olanağı yaratmaktan da geçmektedir. Öğrencinin kendi akademik yeterliklerini (kendi öğrenme sürecini planlama, izleme ve değerlendirmesine olanak sağlayacak, proje çalışmaları, işbirlikli öğrenme vb.) değişik öğrenme etkinliklerinde sınavarak, kendi akademik yeterliklerine ilişkin algılarını, bir başka deyişle akademik benlik kavramını geliştirmek olanaklıdır (Özerkan, 2007). Farklı derslerde yapılan araştırmalar bu durumu desteklemektedir. Örneğin; Özkal (2000) çalışmasında sosyal bilgiler dersinde işbirlikli öğrenme yönteminin geleneksel öğretim yöntemlerine göre akademik benlik kavramını daha olumlu yönde etkilediğini tespit etmiştir. Demirbaş ve Yağbasan (2007) çalışmasında fen bilgisi dersinde sosyal öğrenme teorisine dayalı öğretimin öğrencilerin akademik benlik kavramlarının gelişimine katkı sağladığını bulmuştur. Başbay ve Senemoğlu (2009) öğretim tasarımı dersinde projeye dayalı öğretimin öğrencilerin akademik benlik kavramları üzerinde olumlu etkisi olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak, öğrenci merkezli öğretimin öğrencilerin akademik benlik kavramları üzerinde olumlu etkiler yarattığı söylenebilir.

Son yıllarda coğrafya eğitimi alanında önemli bir yere sahip olan “yapılandırmacı öğrenme” kuramı, öğrencilerin bilgi üzerinde aktif bir role sahip, derinlemesine bilgi sahibi olmak için araştırmalar yapan ve öğrendiği bilgiyi kullanabilen öğrenciler yetiştirebilmeyi amaçlamaktadır. Yapılandırmacı öğrenme kuramına bu açıdan bütünlük kazandıran işbirlikli öğrenme, probleme dayalı öğrenme, proje tabanlı öğrenme, 3E-5E-7E modelleri, 4MAT yöntemi, buluş yoluyla öğrenme gibi öğrenme yaklaşımları vardır. Bu yöntemlerin coğrafya dersinde kullanılması öğrencilerin başarılarını, tutumlarını, güdülenmelerini, derse olan ilgisini, sosyal becerilerini olumlu yönde arttırdığı yapılan araştırmalarla tespit edilmiştir (Coşkun, 2004; Aksoy, 2004; Demirkaya, 2003; Öztürk, 2008; Aydın, 2009).

Öğrencilerimizin arasından coğrafyaya yetenekli olanların belirlenmesi ve ileride bu öğrencilerimizin akademik hayatlarında seçimlerini yeteneklerinin farkında olarak yapmalarına bu araştırma ışık tutacaktır.

Bu amaç doğrultusunda yapılan araştırmanın sonucunda elde edilen bulgulara göre aşağıdaki öneriler verilebilir.

1. Öğrencilerin coğrafya dersine yönelik olumlu akademik benlik düzeyi geliştirmek için, coğrafya öğretmenlerinin coğrafya konularını ilginç ve öğrencide merak duygusu uyandıracak yapılandırmacı yaklaşımı temel alan öğretim yöntem ve tekniklerini tercih etmelidirler.
2. Öğrencilerin verdikleri cevaplarda, coğrafyanın amacını ve önemini anlayamadıkları görülmüştür. Öğrencilerin coğrafya dersine ilişkin bu olumsuz tutumlarını olumlu hale getirebilmek için, öğrencilere coğrafyanın önemi kavratılmalıdır.
3. Coğrafya öğretmenlerine akademik benlik kavramı ile ilgili konferans ve seminerler verilmelidir.
4. Öğrencilerin coğrafya dersindeki akademik benlik düzeyleri ile öğretim yöntemleri arasındaki ilişkiyi ortaya koyan araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- AKKOYUNLU Buket, “Bilgi Teknolojilerinin Okullarda Kullanımı ve Öğretmenlerin Rolü”, **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, S:11 (1995), s:105-109.
- AKSOY Bülent (2004). **Coğrafya Öğretiminde Probleme Dayalı Öğrenme Yaklaşımı**, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- AYDIN Fatih (2009). **İşbirlikli Öğrenme Yönteminin 10. Sınıf Coğrafya Dersinde Başarıya, Tutuma ve Motivasyona Etkileri**, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- COŞKUN Mücahit (2004). **Coğrafya Eğitiminde Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımı**. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- BULUT Safure (1988). **The Relationship between Mathematics Self-Concept and Some Related Characteristics of Mathematics Education Turkish Freshmen at METU**. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- BÜYÜKÖZTÜRK Şener, **Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı (11. Baskı)**. PegemA Yayıncılık, Ankara 2010
- BACANLI Hasan, **Duyuşsal Davranış Eğitimi**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara 1999.
- BAŞBAY Makbule ve SENEMOĞLU Nuray, “Projeye Dayalı Öğretimin Akademik Benlik Kavramı ve Derse Yönelik Tutuma Etkisi”. **Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, S:25 (2009), s:55-66.
- BAŞOKU DOĞAN Özlem ve DOĞAN Nuri, “Akademik Benlik Kavramı Ölçeğinin Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavını Yordama Geçerliliği”. **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, S:29 (2005), ss:53-62.
- BEDNARZ Sarah Witham ve diğerleri. **Geography For Life, National Standards in Geography**. National Geographic Society. Washington 1994.
- BLOOM Benjamin, **İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme**. Çev.: Durmuş Ali Özçelik, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1998.
- BÜYÜKÖZTÜRK Şener, **Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı (11. Basım)**, PegemA Yayıncılık, Ankara 2010.
- ÇEPNİ Salih, **Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş**. Celepler Matbaacılık Trabzon 2007.
- DEMİRBAŞ Murat ve YAĞBASAN Rahmi, “Sosyal Öğrenme Teorisinin, İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerindeki Akademik Benlik Kavramı Puanlarının Kalıcılığına Etkisi”, **Bilgi Dergisi**, S:43 (2007), s:193-210.
- DEMİRKAYA Hilmi (2003). **Coğrafya Öğretiminde 4mat Öğretim Sisteminin Lise Coğrafya Derslerindeki Başarı ve Tutumlar Üzerindeki Etkisi**. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- DOĞANAY Hayati, **Coğrafya Öğretim Yöntemleri, Orta Öğretimde Coğrafya Eğitiminin Esasları**. Aktif Yayınevi, Erzurum 2002.
- ERDEN Münire, **Sosyal Bilgiler Öğretimi**. Alkım Yayınevi, Ankara 1998.
- ERDEN Münire ve AKMAN Yasemin, **Eğitim Psikolojisi** (18. Baskı), Arkadaş Yayınevi, Ankara 2009.

- GÖKMEN Rafia (2009), **İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Matematiksel Akademik Benlik Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi**. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
- KARASAR Niyazi, **Bilimsel Araştırma Yöntemi**, Nobel Yayınları, Ankara 2007.
- ÖZERKAN Emre (2007), **Öğretmenlerin Öz-yeterlik Algıları ile Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Benlik Kavramları Arasındaki İlişki**, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne.
- ÖZKAL Neşe (2000), **İşbirlikli Öğrenmenin Sosyal Bilgilere İlişkin Benlik Kavramı, Tutumlar ve Akademik Başarıya Etkileri**. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir.
- ÖZTÜRK Çağrı (2008). **Coğrafya Öğretiminde 5E Modelinin Bilimsel Süreç Becerilerine, Akademik Başarıya ve Tutuma Etkisi**, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- REYES Laurie Hart (1984). "Affective Variables and Mathematics Education", **Elementary School Journal**, S:84:5 (1984), s:558-581.
- SANCHEZ Francisca ve RODA Maria, "Relationship between Self-Concept and Academic Achievement in Primary Students" **Electronic Journal of Research in Educational Psychology and Psychopedagogy**. S.1:1 (2003), s:95-120.
- SEVİLMİŞ Fatma Derya (2006). **Lise Birinci Sınıf Öğrencilerinin Coğrafya Dersine Yönelik Akademik Benlik ve Tutumları ile Başarıları Arasındaki İlişki (İzmir/Konak İlçesi Örneği)**. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- ŞAHİN YANPAR Tuğba, "İlkokul 4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersinde Akademik Benlik Kavramı, Ders İçi Öğrenme ve Ders Dışı Çalışma Yolları ile Başarı İlişkisi". **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, S: 10 (1994), s:43-48.
- ŞAHİN Cemalettin, **Türkiye’de Coğrafya Öğretimi (Sorunlar-Çözüm Önerileri)**. Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara 2001.
- TEZCAN Nurullah (2003), **İzmir Merkez Liseleri 1. Sınıf Öğrencilerinin Biyoloji Dersine Yönelik Akademik Benlik ve Tutumlarının Ders Başarısına Etkisi**. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- TOMAL Necati (2004). "Coğrafya Öğretmenlerinin Dokuzuncu Sınıf Coğrafya Dersinin İçeriği ve Öğretim Süreci Hakkındaki Görüşleri". **Milli Eğitim Dergisi**, S:33:168 (2004).
- YILMAZ Necmettin (2009), **İlköğretim Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Akademik Benlik Düzeylerinin Değerlendirilmesi**. Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.